

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philippi Melanchthonis Grammatica Latina

Melanchthon, Philipp

Wittebergae, 1621

Etymologia

[urn:nbn:de:bsz:31-112308](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-112308)

GRAPHIA.

qz unica conſtant
Ver, Fra: Aliæ Di-
ut Pater, Omnis, Amo,
ſyllaba, qz pluribus
ſ conſtant, quotun-
is, am, uſſem. Cōtur-
olucani innumerabili.

VI.
TIONIBUS.

GRAPHIE.

PARS.
DIA.

ſyllaba ſubſtantiam,
at, verſatur; ſed cir-
na parte ex Etymo-
ſaltem dijudicanda
ſo loco infra tracta-
arminiratione non
en enim fuerit atqz
ſeſſibulo Artu, Pue-
le qvibus etiam inter
bit, ari interdum vide-
adus affiſtionibus ſo-
ibus; laborabunt; qv
ſ Caſuum non duntaxat

TER.

TERTIA PARS.

ETYMOLOGIA.

CAPUT I.

DE ETYMOLOGIA, ET
Partibus Orationis.

† Quid est Etymologia?
Etymologia est pars Grammaticæ, qvæ
singularum vocum ſeu Partium orationis
integre naturam explicat.

1.

* Quot ſunt Partes Orationis 3 Gram-
maticæ?

2.

3.

Octo: Nomen, Pronomen, Verbum,
Participium, Adverbium, Præpoſitio, Con-
junctio, & Interjectio.

† Quomodo diſiſuntur Partes Ora-
tionis?

Quatuor ſunt Declinabiles, 4 ut Nomen,
Pronomen, Verbum, & Participium: Qua-
tuor ſunt Indeclinabiles, 5 ut Adverbium,
Præpoſitio, Conjunctio, & Interjectio.

4.

5.

† Habentne Latini etiam Articulum?

Latinus ſermo in univerſum caret Arti-
culis. Germani verò Articulos habent, ut
& Græci 6.

6.

A 5 □ Etf

7. □ Etsi ergò Latinum sermonem docentes, interdum utuntur in Declinando, & Generibus notandis, particulis 7 *Hic, Hæc, Hoc*, eorumq; Casibus: non tamen Articulum tradunt, quo in loquendo uti nos oporteat: sed tantùm notam qualem cunqve Generum & Casuum inde mutuatur.

CAPUT II.

DE ACCIDENTIBUS PARTIUM
Orationis.

† *Quotuplicia sunt Accidentia Partium
Orationis?*

Triplicia. Alia sunt Generalia, quæ omnibus aut saltem plerisque partibus orationis conveniunt, ut *Species, & Figura*: Alia sunt Specialiora, quæ tantum Declinabilibus competunt, ut, *Analogia, Anomalia, Numerus, & Persona*. Alia denique Specialissima, quæ certis tantum orationis partibus tribuuntur. □ ut *Genus Masculinum, Fem. &c. Nomini, & propter cognationem Pronomini & Participio. Genus Activum, Pass. &c. Verbo, & quatenus cum eo convenit, Participio. Declinatio & Casus Nomini, Pronomini & Participio: Modus, Verbo. Conjugatio & Tempus, Verbo & Participio.*

* *Quot*

* *Quot sunt*
Dux: Primus
h descendit. * *ut,*
Ad: *Exim.* & Der
unde originem
Amato, Sepulch
canda, &c.

* *Quot sunt*
Dux: simplex
significans quilibet
quit. * *ut, Datus,*
Ab: *Nom.* Et Con
pares significantes
perit. * *ut, Indus,*
gens, *ferans, Abig*

△ *Quid est*
Et vocis cum co
viancia.

△ *Quid est*
Et vocis à comuni

△ *Quid est*
Et in voce, unius
conze.

* *Quot sunt*
Duo: Singularis.
factus. * *ut, Magister*
l'p' i q'ri plurim.
p'one.

△ *Quid est*
Et rei significata

monem docentes, inter-
ando, & Genibus no-
Hec, Hoc, eorumq; Cali-
ulum tradunt, quoino-
sed tantum notam gre-
Casum inde metua-

TIBUS PAR-
ionis.

entia Partium

eneralia, quæ o-
ve partibus ora-
es, & Figura: A-
ntum Declina-
alogia, Anoma-
Alia denique
tantum oratio-
ut Genus Ma-
i, & propter co-
Participio. Ge-
rbo, & quatenus
Declinatio &
Participio: Mo-
& Tempus, Verbo

DE ETYMOLOGIA. II

* Quot sunt Species Vocum?

Duæ: Primitiva, † quum vox à nulla a-
lia descendit. * ut, Bonus, Tu, Clamo, Sapè,
Ad, Enim. & Derivata, † quum vox a-
liunde originem trahit. * ut, Bonitas, Tuus,
Clamito, Sapiusculè, Circiter², Primò, Se-
cundo, &c.

11
2.

* Quot sunt Figura 3 Vocum?

Duæ: Simplex, † quum⁵ vox in partes
significantes ejusdem originis dividi ne-
quit. * ut: Doctus, Ego, Lego, Legens, Raro,
Abs, Nam. Et Composita⁶, † quum vox in
partes significantes ejusdem originis dividi
potest. * ut, Indoctus, Egomet, Perlego, Per-
legens, Perraro, Absque, Namque.

3.
4. 5.
6.

△ Quid est Analogia? 7

Est vocis cum communi Regula con-
venientia.

7.

△ Quid est Anomalia? 8

Est vocis à cõmuni Regula discrepantia.

8.

△ Quid est Numerus?

Est in voce, unius à multis discretio, &
contrà.

* Quot sunt Numeri?

Duo: Singularis, † qui est unius signi-
ficativus. * ut, Magister, Ego, Lego. Et Plura-
lis¹⁰, † qui plurium. * ut Magistri, Nos, Le-
gimus.

9.
10.

△ Quid est Persona?

Est rei significatæ sub ordine demon-
stratio,

* Quid

stratio, quæ Germanis fit per voces, *Ich/*
Du/Er/Wir/Ihr/Sie.

* *Quot sunt Personæ?*

11. Tres. Prima ¹ † quæ vocem de seipsa
effert. * *ut, Ego, Nos, Lego, Legimus. Ego*
Paulus mea manu scribo. Secunda † ad
quam vox dirigitur. * *ut, Tu, Vos, Legis, Le-*
gitis. Tu Petre sequere. Tertia † de qua
vox effertur. * *ut, Ille, Illi, Legit, Legunt.*
Agnus redemit oves.

□ Quatenus Persona quibusdam Adverbiis Loci
accidat, Cap. 4. de Pronom. num. 4. monebitur,
& Cap. 3. de Adverb. Loc.

Dereliquis Accidentibus suo loco disquiretur.

CAPUT III.

DE MUTATIONE LITERA-
rum in Derivatione & Com-
positione.

Videatur in *capitulis sequentibus.*

DE NOMINE.

CAPUT I.

QVID ET QUOTUPLEX
Nomen.

* *Quid est Nomen?*

Nomen est pars orationis, quæ rem si-
gnificat,

gificat, non age

or. Mensa, Animal

¶ Vel: Est pars orationis

sine tempore.

* Unde

Ex Germani

Die/ Das

* Quod

Duplex

vult. s. utrumq

mobile.

† Quod

Quod pro diver

variatur, ut, *Hic Rex,*

Hic Deus, Hoc Deus

Est enim, Meus, va-

rum locum.

† Quod

Quod pro diver

non variatur, ut, *Hic*

Hic, Hic,

Libertatis in Abund

△ *Quod*

Nomen sive Subst

rum, quod non ratio

nis, plures termin

Supra, Hic, S

graphus, Hic, Chiro

graphus, Hic, Chiro